

на користь наголошення на наявності галузей права, які у більшій мірі стосуються та захищають права та інтереси:

- держави;
- підприємства, установи, організації;
- людини.

Список використаних джерел

1. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.
2. Мамутов В. Посилення публічних засад у правовому регулюванні господарської діяльності. Право України. 2009. № 9. С. 83–94.
3. Деревянко Б. В. Послуги у сфері освіти: правове регулювання: монографія : монографія / Б. В. Деревянко ; МВС України, Донецький юридичний інститут. Донецьк : Видавничий дім «Кальміус», 2013. 387 с.
4. Деревянко Б. Міркування про необхідність запровадження концепції розвитку «приватного права» та визначення її назви і змісту. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 4. С. 245–250.

ПУБЛІЧНИЙ ТА ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕСИ У БАНКІВСЬКОМУ ПРАВІ

О. В. Солдатенко, д. ю. н., професор кафедри правознавства ПУЕТ

Тривалий час у наукових колах спостерігається дискусія щодо природи та місця банківського права у правовій системі України. Зокрема, професор М. П. Кучерявенко зазначає: «... банківське право, на мій погляд, це не публічне право, це приватне право, а той осередок, який стосується публічного регулювання, це, скоріш за все, адміністративне право» [1].

О. П. Орлюк у своїй монографії [2] пише: «Банківське право – це сукупність різнорідних норм, що регулюють організацію кредитної системи й діяльність банків. Банківське право не є ні підгалуззю, ні основною галуззю права. Це комплексне утворення, що має свій специфічний правовий режим (однак не видовий). ... у банківського права немає і власного методу як необхідної ознаки «класичної» галузі права. Відносини комерційних банків з центральним банком, як правило, будуються за

схемою влади-підпорядкування, тобто використовують метод владних приписів. А відносини самих банків із клієнтами та один з одним засновані, переважно, на юридичній рівності сторін, тобто в цих відносинах переважає цивільно-правовий метод (хоч і не завжди в чистому вигляді). Однак правовий режим, притаманний саме відносинам у сфері банківської діяльності, відокремлює, певною мірою, цю сферу від таких галузей, як фінансове, адміністративне, цивільне, господарське право» [2, с. 27].

На думку Ю. Ващенко [3], «Банківське право – це міжгалузевий комплексний правовий інститут, що об'єднує норми адміністративного, фінансового, цивільного та господарського права, які регулюють відносини між банками (небанківськими фінансовими установами) та іншими юридичними і фізичними особами в сфері банківської діяльності».

Все наведене вище дає підстави не погоджуватися з думкою, що предмет правового регулювання підгалузі банківського права (в перспективі самостійної комплексної галузі національного права) складає самостійна споріднена група суспільних відносин, які виникають у процесі організації, функціонування й розвитку банківської системи України та здійснення банківської діяльності.

Не можна погодитися і з думкою німецького вченого Р. Кольса, що банківське право існує як публічне і приватне право, оскільки, О. В. Тарасов та інші вчені, думку яких поділяє автор тез, вважають, що ніяких «публічно-приватних» ... право-відносин установити неможливо – це юридичний нонсенс [4, с. 9].

Як видно із наведених позицій українських дослідників, та урахуовуючи норми вітчизняного законодавства, у банківському праві переважає приватний інтерес, що не дозволяє розглядати його як підгалузь фінансового права, що формується в самостійну комплексну галузь національного права. Фінансове право – це галузь публічного права, предметом якого є норми, які регулюють державні фінанси (основною складовою яких є публічна фінансова діяльність) і де обов'язково присутній публічний інтерес. Серед принципів публічної фінансової діяльності особливе місце займає принцип пріоритету публічних інтересів

над приватними. У банківській діяльності відсутній публічний інтерес, а спостерігається тільки приватний, оскільки метою діяльності усіх суб'єктів банківської системи є отримання прибутку. Єдиний аспект публічного інтересу визначений у ст. 6 закону України «Про Національний банк України», у якій ідеться, що «Відповідно до Конституції України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України» [5].

З огляду на зазначене, вбачається за доцільне у межах тільки окремих правовідносин, яким притаманний публічний інтерес, розглядати як інститут фінансового права суспільні відносини, пов'язані з правовим регулюванням банківської діяльності, грошового обігу та безготівкових розрахунків, з валютним регулюванням.

Отже, у контексті взаємодії та взаємопроникнення приватного та публічного права, до відносин публічного характеру в банківській сфері можна віднести відносини з ліцензування, державного регулювання і контролю (нагляду) в банківській сфері, засновані на владних приписах, однак, потрібно пам'ятати, що сукупність цих норм утворюють банківське законодавство, а та сукупність загальних і спеціальних норм, які регулюють майнові й особисті немайнові відносини між організаціями, що здійснюють банківську діяльність (кредитними організаціями), або з їх участю (банківські відносини), засновані на рівності, автономії та майновій самостійності їх учасників є складовою цивільного права.

Список використаних джерел

1. URL: <https://taxlink.ua/ua/news/m-kucherjavenko-vs-povinen-onovljувatis-persh-za-vse-za-rahunok-suddiv.htm#hcq=FXDrZAr> (дата звернення 01.06.2020 р.).
2. Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства. Київ : Юрінком Інтер. 2003. 104 с.
3. Ващенко Ю. В. Банківське право. Київ : ЦНЛ. 2006. С. 26.
4. Кудас І. Б. Міжнародне банківське право: публічне чи приватне? Теорія і практика правознавства. Вип. 2 (8). 2015.
5. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення 01.06.2020 р.).